

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. II. An Capitulares validè successorem eligant ante defuncti sepulturam,
vel diem tertium depositionis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

procedit, si tempore inhabili disponens careat facultate disponendi. Electio tamen post mortem Prælati facta, subsequens ex tali tractatu, non est irrita ipso jure (cùm hoc jure cautum non reperitur) est tamen irritanda, cùm sit facta contra juris dispositionem, ut colligitur ex c. *Bone*, cit.

1855. Advertendum autem per *tractatum*, hic reprobatum, eum intelligi, qui *collegialiter* fit, quasi ordinandò, aut statuendò, siue circa personam certam eligendam, siue circa tempus, aut locum, ad quem electores in proxima electione venire debeant. Talia enim decerni non possunt, sed de non vacante. At verò prohibitum non est *extra Capitulum*, seu collegialem Conventum; vel etiam in ipso Conventu Capitulari, sed incidenter tantum, ac veluti per accidens, mentionem facere de certa persona substituenda post mortem Prælati admodum senis, aut infirmi; cùm talis mentio non fiat in ordine ad decretum definitivum, aut ordinativum; ideoque non habeat rationem *tractatus Capitularis*. Cavendum tamen est, ne mutua promissio, aut pactum intercedat de certa eligenda persona: tales enim pactioes reprobantur. Quare cassari poterit electio postea facta, si ex ejusmodi pactioe originem cepisse appareat.

1856. Cæterum Prælati, adhuc vivens, cum suis Capitularibus tractare potest de sui successoris electione, etiam proposita certâ personâ eligendâ; Innocentius in c. *Bone*, nu. 3. *V. tractatum*; & colligitur ex c. *fin. dist. 79. junct. gloss. V. non possit*; talis tamen consultatio non ligat electores, quin possint alium eligere, cùm non habeat vim electionis, utpotè facta Ecclesia non vacante; nec Episcopus potest sibi successorem constituere, licet ad exitum vitæ pervenerit; nam licet olim Episcopo liceret sibi successorem eligere, ut dicitur c. *si Petrus*, 8. q. 1. tamen secus postea constitutum est, ut habetur c. *Episcopo*, cum seq. 8. q. 1. ibi: *Episcopo non licere pro se alium successorem sibi constituere*, licet ad exitum vitæ perveniat. Quod si tale aliquid factum fuerit, irritum sit hujusmodi constitutum. Servetur autem jus Ecclesiasticum, id continens, non oportere aliter fieri, nisi cum synodo, & judicio Episcoporum, qui post obitum quiescentis

potestatem habent, eum, qui dignus extiterit, promovere.

¶ II.

An Capitulares valide successorem eligant ante defuncti sepulturam, vel diem tertium depositionis?

1857. **R**esp. esto decens sit, ut non fiat ante sepulturam Prælati defuncti, c. *Bone*, 36. h. tit. vel ante tertium diem depositionis, c. *nullus*, 7. dist. 79. absolute tamen, valere; quia Ecclesia *vacat* statim post obitum Prælati, & Capitularibus competit potestas eligendi, c. *Episcopo*, 3. caus. 8. q. 1. unde ibi solum dicitur, *non licere*. Si autem necessitas exigeret electionis accelerationem, etiam licita foret; *gloss. hic, V. tractatum*, in cit. c. *Bone*. Nec obstat, quod in c. *Bone*, cassata fuerit electio Episcopi, quia *tractatus de illius electione factus est ante eius sepulturam*. Nam hæc causa fuit tantum impulsiva; non motiva. Cassatio enim principaliter est, quia *tractatus ille fuit ante illius mortem*; & tunc ex electoribus contemptus fuit, nec legitime vocatus, ut notat glossa communiter recepta in c. *Bone*, *V. tractatum*.

1858. Si quæras, an, si electio fieri non posset ante sepulturam Prælati, tempus trium, vel sex mensium à jure præscriptum ad novum Prælatum eligendū nihilominus curreret? Resp. quod non; quia sic non deberet computari à die, vel hora mortis; *gloss. in c. postquam* 1. *V. tres menses*, dist. 50. sed potius à die sepulturæ; quia non valenti agere, non currit præscriptio, L. 1. §. *fin. C. de annali præscript.* & absurdum est, tempus illis currere, qui eligere non possunt, c. *quia diversitatem* 15. *de concess. præbend.*

1859. Si autem quæras, quid agendum sepulto Prælato? Resp. antequam ad electionem procedatur, si non urgeat necessitas statim faciendi electionem, debere Electores, seu Capitulares, qui præsentibus sunt (quales etiam censentur non longè distantes) convenire *in Capitulo*, & diem electionis celebrandæ constituere capitulariter, eumque Electoribus absentibus per literas, vel nuntium, specialiter ad hoc deputatum, intimare. Colligitur, ex c. *cum inter*, 18. h. tit. & ibid *Layman nu. 1. excipe*, nisi alicubi sit consuetudo, ut Decanus, aut senior Capituli, terminum, intra quem, vel diem, quo electio

Electio instituenda fit, decernat, ac designet. Not. autem illi mandato, quo citantur Capitulares absentes, ut constituto die, hora, & loco, conveniant, adjici clausulam: *si non adfuerit in termino constituto, praesentes nihilominus processuros ad negotium ipsius electionis, non obstante ipsorum absentia, & ipsis ulterius non vocatis, esto electio ad alium terminum fuerit prorogata;* ita Tholosanus in tract. de elect. c. 14. n. 1.

Si quæras 2. an ad electionem vocari debeant omnes Capitulares? Resp. vocandos esse omnes absentes, ac etiam praesentes, qui debent, ac volunt, commodè que possunt interesse; sic Innocentius III. in Concilio Lateranensi relatus, c. *quia propter*, 42. h. tit. illi nimirum, qui vel jure, vel consuetudine, vel speciali privilegio, aut alio titulo jus eligendi habent; gloss. in c. *quia propter*, V. *qui debeat*; sic enim textus habet: *statuimus, ut cum electio fuerit celebranda, praesentibus omnibus, qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse.* Excipe notoriè impeditos, vel prohibitos ab eligendo, de quibus egimus supra. Si autem adsit aliquis notoriè prohibitus, & ad eligendum inhabilis, nec excludi possit sine periculo scandali, vel metu violentiæ; admitti non debet, saltem sine protestatione, quòd ejus suffragium valere non debeat; Tholosanus cit. nu. 10. Si quis autem sit in quietà possessione eligendi, vocandus est, licet illi postea moveatur quæstio de proprietate, seu jure beneficii Canonici, c. *in genesi*, 55. h. t. Similiter Canonici Capitulares, absentes studiorum causâ, & existentes in loco, unde congruè vocari possunt, vocandi sunt, Abbas in c. *Bona*, h. tit. num. 3. quia jus eligendi numeratur inter fructus Canonici; Tholosanus cit. nu. 3. Et quoniam in cit. *quia propter*, 42. h. tit. specialiter agitur de solennitatibus, quæ ante electionem præmitti solent, & si per consuetudinem receptæ sint, omitti non debent, quin omittæ electionem vitient, loquendo de his, quæ solùm accidentales sunt; secus, si substantiales: Not. alias esse, quæ sunt de substantia electionis, quæ fit per scrutinium; alias, quæ sunt de substantia electionis, quæ fit per compromissum; alias demum, quæ per viam Spiritus sancti; de quibus omnibus in seqq.

1861. Inter substantialia electionis, quæ fit per

scrutinium, primum est, quòd omnes jus suffragij habentes congregati esse debeant, si velint, & commodè interesse possint. Cujus requisiti duæ partes sunt; prior, quòd Electores collegialiter convenire debeant ad electionem celebrandam; sicut & ad alium omnem tractatum collegialem, sive Capitularem: quia non dicitur universitatis, aut Collegij consensus, aut commune decretum, nisi unâ convenientes tractarint, & consenserint; secus, si sensim, aut separatim, c. *in genesi*, 56. h. t. & docet gloss. in L. *Sicuti*, 7. V. *non debeat*, ff. *quod cujusque Universitatis nomine gestum*: Posterior, quòd omnes Electores, sive jus suffragij habentes, qui volunt, & commodè interesse possunt, vocandi sint; quòd intelligitur, dummodò absentes nesciant, electionem eo die futuram. Qui autem certus est, certiorari ulterius non debet, reg. 31. in 6. quibus positus:

1862. Quæstio est 1. an non tantum omnes, qui habent jus suffragij, & commodè adesse possunt, vocandi sint, sed etiam *quæ commodè interesse non possunt electioni*? Resp. si hi sine periculo vocari non possint, non esse vocandos, cit. c. *quia propter*, junct. gl. V. *commodè*; quo casu reliqui, his etiam non expectatis, ad electionem procedere possunt, c. *sicut*, h. t. ibi: *si tamen sine periculo poterunt convocari*, junctâ gloss. V. *sine periculo*; periculum autem censetur, si interim, dum expectaretur, nasceretur schisma, vel intrusio laicæ potestatis, &c. Nam commune bonum prævalere debet bono privatorum.

1863. Quæstio est 2. an valeat electio non vocatis Capitularibus, qui commodè venire non possunt intra tempus electioni faciendæ præscriptum à jure? Casus esse potest in his, qui à loco, ubi facienda est electio, tantum distant, ut intra illud tempus commodè venire non possint. Resp. valere, esto numerus Electorum praesentium esset minor. Quia si deberent ultra illud tempus expectare, expiraret in illis potestas eligendi, quòd damnosum est, & Ecclesiæ, & Electoribus, c. *cum inter*, 18. de elect. Si autem quæras, quanta loci distantia esse debeat, ut licitè non vocetur *distant* Alij volunt sufficere distantiam ad duas dietas; alij, si sit extra provinciam; alij rectius dicunt, attendendam loci consuetudinem in similibus actibus, & ubi non foret

in hoc puncto consuetudo specialis, vocandum esse distantem, modò sciatur, ubi sit, & utrum intra tempus à jure præfixum electioni faciendæ, adesse possit?

1864. Quæstio est 3. an electio facta, uno ex Electoribus contempto, sit irrita? vel solum irritabilis ad instantiam contempti? Resp. non esse irritam, sed irritabilem; ex c. *quod sicut*; 28. h. t. eos tamen, qui sic elegerunt, non propterea privati potestate pro illa vice eligendi; quia hæc pœna privationis, & devolutionis ad alios, nullo jure est expressa. Unde ad quæstionem: an cassata electione propter contemptum unius, possint Capitulares, unâ cum contempto procedere ad aliam electionem? & prius electum, iterum eligere? Resp. posse; ratio primæ partis est, quia propter illum actum non sunt vel ipsi, vel contemptus: privati potestate eligendi, ut dictum est, ratio secundæ partis est, quia prius electio non fuit cassata propter *vitium electi*; ergo manet eligibilis. Colligitur ex c. *Bona*, junct. gl. V. *expectare*, quâvis Pontifex ejusmodi electores, in pœnam dicti contemptus, privare possit facultate eligendi; gloss. *hic* V. eod.

§. III.

An, & qualiter ab Electore contemptio impugnari possit electio?

1865. Ante resolutionem not. *contemptum* hic dici, qui, cum vocari potuerit, & debuerit, vocatus non est; vel non ita tempestivè, ut commodè venire potuerit; quod verum est, licet vocatio eorum Capitularium absentium, qui vocari debent, non pertineat ad formam substantialem electionis; quia, ut dictum est n. 1863, aliquibus etiam non vocatis, subsistit electio, quamvis ea rescindi debeat, si contempti prosequantur contemptum; c. *quod sicut*, 28. & *si autem*, de *elect.* ibi: *si autem Miridinenſis Episcopus, & Abbas Mellifontis, qui interesse debuerant, non contempti fuerunt, sed ad electionem vocati* (si tamen sine periculo potuerint convocari) sive nequiverint, sive noluerint ad electionem celebrandam accedere: *ipsorum absentia non potuit electionem impedire. Quòd si eos vocatos non fuisse, constiterit, sed contemptos: infirmata erit electio penitus, taliter celebrata, nisi postea, pro-*

pter bonum pacis curaverint consentire. Quibus positis:

Resp. si confirmatio nondum sit facta, contemptos debere prosequi suum contemptum, *intra tempus ipsis datum ad eligendum*; Abbas *in cit. c. quod sicut*, n. 3. sumens argumentum ex c. 2. de *concess. præbend.* ubi contemptus in collatione beneficii, potest contemptum prosequi *intra sex menses*, datos ad conferendum; quamvis rubrica c. *quod sicut*, expressè dicat, contemptum posse prosequi *contemptum etiam confirmata electione.* Et ideo etiam Layman hic n. 9. ait, contemptum petere posse, ut electio, sine ipso facta, *non obstante, quòd confirmata sit, rescindatur*, colligi ex hoc c. id, quod etiam tenet Joannes Andreas hic n. 17. & Innocentius n. 4. ex c. *cum dilectus*, 32. eod. quia confirmatio innititur electioni, tanquam canonicè, & legitimè peractæ: si itaque electio ob aliquem defectum rescindenda sit, cadet etiam confirmatio exinde secuta; arg. c. *qualiter*, 17. h. t. Veruntamen si ij, qui contempti fuerant, quando publico edicto ante confirmationem moniti sunt, juxta c. *ult. h. t. in 6. se non opposuerunt*, censeri debent juri suo renuntiâsse, ut postea audiendi non sint.

Ex hoc deducitur, quòd contemptus 1866. petere possit cassationem electionis; etiam postquam electio confirmata est, imò etiam post consecrationem electi; nam ut habetur *in cit. c. quod sicut*, licet Archiepiscopus Armachanus jam electus, & confirmatus, & consecratus fuerit, tamen decretum est, ut electio cassaretur ob contemptum aliquorum; electio enim valida, sed infirmata, trahit etiam infirmationem confirmationis, & consecrationis.

Quæres 1. quid dicendum, quando 1867. Capitularis contemptus, post publicatum scrutinium adveniens, adjiciat suum suffragium? Resp. quòd non augeat numerum eligentium; per hoc tamen censetur renuntiâsse juri suo, ut non possit amplius prosequi contemptum agendo ad irritandam electionem: at si post publicatum scrutinium, sed ante promulgatum electionis decretum adveniat, potest petere novum scrutinium, & audiri debet, modò sit unus ex his, qui volunt, & possunt commodè interesse electioni.

Quæres 2. an mortuo contempto, suc- 1868. cessor